ఆంధ్రపత్రిక ★ సారస్వతానుబంధం

1951 సం॥ జూలై 17-వ తేదీ, ఆదివారము

యావద్భారత పోటీలో బహుమతి పొందిన నాల్గవ కథ

పందెగాడు

కథకులు: జస్టిస్ జి డి ఖోస్లా.

సమ్మర్ హే నెమ్మదిగా లేచినిల్చున్నాడు—పిక్కలు బరువెక్కి పీక్కుపోతున్నట్టనిపించింది కాళ్లకి బాగా పనితిరిగింది ఆరోజతా హుషారుగానే వెళ్లిపోయింది గాని, బాగా అలసట పడ్డాడు 104 డిగ్రీల టెంపరేచర్‌తో ఊదరెత్తిపోతున్న చేతిని నెమ్మదిగా పైకెత్తి, కుడర్‌బాత్ చిత్రాన్ని నెమ్మదిగా రెండు చుట్టుతిప్పాడు మంచు లాంటి చల్లటినీరు అతని ముఖంమీదా, బుజాలమీదా జల్లుగాపడి, చెన్నపూస వెంట పోయిగా క్రిందికి దిగజారుతోంది ఉక్కిరి బిక్కిరయ్యాడు ఎదురొమ్మూ, దండచేతులూ గిజగిజా దురుదకున్నాడు గదులు దీర్చేటు కాళ్లు రెండూ ఝాడించుకున్నాడు తొడలూ పిక్కలూ బలంగా వలుపుకుని తోమేశాడు నీటి తొట్లోనుంచి బయటికి ఉరికేసి తువ్వాలతో పం దక్షణమీద వెకుపుతున్నాడు

'ఇంకా కొంచెంసేపుండు చేతివేపునుండిరా జిమ్మీ' అన్నాడు 'హార్లీ ఛాంపియన్' ప్రింగిల్ అతను ఎదురుగావున్నమరో మూల, నీటితొట్లో వెల్లికిలా పడుకున్నాడు కాళ్లు రెండూ పంగలినుండ ఆకారంలో నీళ్లతొట్లే అంచుమీదనుంచి బయటికి పారేసి సమ్మర్‌హే తువ్వాల తీసుకుని తిలా, ఎదురొమ్మూ తుడుచుకున్నాడు ప్రింగిల్ వేడినీళ్లు రొమ్ముమీద చల్లుకుంటూ మళాదుచేసుకుంటున్నాడు

'చన్నీళ్లే స్నానంచేస్తే హాయిగా వుంటుంది—పొంటికి మంచిదిటకూడా సూ' అన్నాడ

'హాయి సంగతేమో గాని — మంచిదంటారు'—

'నిజమే గాని—కాకు చన్నీళ్లు పడవు మంగలాడు గడ్డానికి నీళ్లు రాస్తేనే గాబరా గావుంటుంది చన్నీళ్లు వానంటికి పడియేదవ్వు'

'నీమొహం' చన్నీళ్లుపడకపోవటమేమిటికి—ఎంత మంచిదో తెలుసా?—చర్మం గట్టిపడుతుంది గుండెకాయ టకాటకా గడియయ్యేలావుపనిచేసి రక్తాన్ని నాళనాళాలకూ చిమ్ముతుంది—చస్తేమళ్లీ పడిళం పట్టడమంటూ వుండదనుకో'

'అంటరి కరేరం నీకరేరం మాస్తరేవా దేవిఁటా?—"హార్లిస్సా, హోట్ వాటరూ" ఇది రెండూ నా తత్వానికి బాగా పడ్డాయిరా?—ఒకే! జిమ్మీ!— నిజంగా—ముఖ ప్రీతికి చెప్పటం కాదుగాని యీవేళ దేవిఁ ఫసందుగా ఊపేశావురా?'

'ఊపేశాడా మరీ నా'— అని అందుకున్నాడు, మరో మదర్‌బాత్ క్రింద స్నానం చేస్తున్న రోనీ ఫెయిర్‌ఫెదర్ ఒకటి రెండు పందాలు కొట్టడమంటేనే అక్కడికి తలుపాణం తోకొస్తుంది—వరసని మూడూ ఊతిశేశాడంటే, బజాకా దేవిఁటా?—ఒరే నేను అసలు ఒకటి తెలుతానునిన—ఈ తడవ జిమ్మీ గనుక నువ్వంటి రాకపోయి పట్టయితే, మనం యింటికిపోయి తలెత్తుకు తిరగటానికి అస్కారం వుండేది కాదనుకో!'

కేమ్బు సమ్మర్‌హే, ఒళ్లు తుడుచుకోవడం, పూర్తికాగానే, స్నానాలగది తలుపు తెరుచుకుని ప్రక్కనున్న 'డ్రెస్సింగ్ రూమ్'లోకి వచ్చాడు అగది, చిన్న చిన్న అరలుగా ఎక్కడికక్కడ నిలువెత్తు నిలువెత్తున, కొయ్యి పెక్కలు అడ్డంపెట్టి గాలిరీలాగా వుంది గోడలపక్కన వెంచీబల్లలు పడేసి వున్నాయ్ గుడ్డలు విప్పేవాళ్లు విప్పుతుంటే, తొడిగేవాళ్లు తొడుకుంటూ, అడ్డు పెక్కలమీదనుంచి ఒకళ్లతో ఒకళ్లు ఏవేవో మాట్లాడు కుంటున్నారు గది యావత్తూ గందరగోళంగావుంది నేలమీదా, వెంచీలమీదా, ఎక్కడ బడితే అక్కడ, బనియన్లూ, నిక్కర్లూ, చెడ్డీలూ ఫుట్లామలూ, చొక్కాలూ, లాగులూ, బూట్లూ, మేజోళ్లూ చెల్లాచెదరుగా పారేసివున్నాయ్ స్నానాలగది గుమ్మంలో ఒక అయిదారుగురు యువకులు ఒకరి వెనక ఒకరు క్యూలో నిల్చున్నారు—దిగంబర దేహాలతో స్నానాలగదిలో మూడంటే మూడే నీటి తొట్లున్నాయి పది పదిహేను నిమిషాల్లో అంతా స్నానాలు ముగించి వెయ్యాలి

అక్కడ గదికి అడ్డంగా పారేసివున్న ఒక కొయ్య వెంచిమీద కూర్చుని "అక్సిపర్తు అట్టు" కాలూరు ఒక పందెగాడు బట్టలపట్టీం చుకుంటున్నాడు నెప్పులెత్తి పోయివున్న తన పిక్కలను కూడా కొంచెం మళాదు చేయించుకుందామనుకున్నాడు సమ్మర్‌హే అక్కడున్న మరో వెంచిమీదికి పోయి కాళ్లు పారజాపుకుకూర్చున్నాడు ఆబల్లమీద, విడి చేసిన మురికి గుడ్డలు గుట్టగా పారేసివున్నాయ్ ఆవెంచీకి ప్రక్కనే గోడకు తగిలించి వున్న చిన్న బిళ్ళారీ అద్దంముందు నిల్చుని, కేం బ్రిడ్జి విశ్వవిద్యాలయం కాలూరు ఎథెలెటిక్ క్లబ్ అధ్యక్షుడు, ఆర్థర్ సింక్లర్, నెక్‌టైకి లేసు చేసుకుంటున్నాడు

'ఏమోయ్! జిమ్మీ! యిక్కడికేవున్నావా? నీకోసం రావాలను కుంటున్నాను మన వాళ్లపందెర్లీ తీసుకుని వెంటనే యింటికి వెళ్లిపోవాలి రాత్రి ఎనిమిది గంటలకి "ప్రిన్సెస్ హోటల్లో" కలుసుకుందాం—ఏం?'

సింక్లర్‌కైటు సరిచేసుకున్నాడు; నెత్తిమీద హాట్ ఒక ఒక అరంగుళం ముందుకు వంచాడు గిరుక్కున వెనక్కు తిరిగాడు 'సరే మరి వెళ్లొస్తాను-అలవ్యం చెయ్యవుకూడదూ?' హుషారుగా ఏదో ఆవేశం వచ్చిన వాడులా జిమ్మీ రెండు బుజాలమీదా చేతులేసి ఆప్యాయంగా ఊపుతూ 'బ్రా! అద్భుతం! ఈవేళ అత్యద్భుతంగా విజృంభించేశావులే జిమ్! ఈవేళ నువ్వు తీసిన పరుగుచూశాక-చరిత్ర కెక్కుతుందనుకో' అనూట అని అంతా పొగిడేసిందుకు తనకుతానే చిరాకు పడ్డట్టు నవ్వుతూ వెనక్కు తిరిగి, చకచకా బయటికి వెళ్లిపోయాడు

'ఎనిమిది గంటలకి—పికడల్లీ—ప్రిన్సెస్ హోటల్' అంటూ

* * * *

రెండో అంతస్తులో మూలగా వున్న ఒక బల్లమట్టూ, అయిదారుగురు పందెగాళ్ళు కూర్చున్నారు—ఆర్థర్ సింక్లర్‌తో సహా పావుమైలు పరుగులో మొదటి బహుమతినీ, పందగాళ్ల పరుగులో రెండో బహుమతినీ కొట్టాడు, బిల్ బాస్‌కూంబ్, హైజంప్‌లో పందెంగెలిచాడు రోనీఫెయిర్‌ఫెదర్ జార్జి పార్కిన్‌సన్ నూరుగజాల పరుగులో మొదటి బహుమానం వెపాయించాడు ఆర్చీప్రింగిల్ హార్లీస్‌లో గెల్చాడు ఇక జిమ్మీసమ్మర్‌హే, ఆవేళ అరమైలు, మైలు, మూడు మైళ్ళు పరుగుల్లో వరసని మూడు పందాలూ ఊపేశాడు ఈ యోధాను యోధులంతా కూర్చుని, ఆవేళ పందాలలో తమ తమ గెలుపులను గురించి పలవలు చిలవలుగా ముచ్చటించు కుంటున్నారు

పార్కిన్‌సన్ ఒక ఆరడుగుల ఎత్తు రాక్షసుని మనిషి, ఎర్రటి మొదుమొహం 'ఏం గెలిస్తే యేంలాభం—లాంగ్ జంప్‌కొట్టలేకపోయాం వెనక మన బిల్ 24 అడుగులు జాకా మూకెయ్యడం నేనెరుగుదును ఈవేళ మిల్లర్ పాడిచేసింది మాత్రం ఎంతరా?—అంతా 23 అడుగుల రెండు అంగుళాల్నా లేదు అరే! బిల్! ఎలాగైనా యీ వేళ నీకు ఉపాయం చచ్చింది లేరా?!

బిల్ బాస్‌కూంబ్ బాగాపుర్రాడు; పాలిపోయిన ముఖం రాగి వెంట్రుకల తేజో విహీనంగా వున్న కళ్లు పార్కిన్‌సన్ అన్న మాటలు విని గిజాటు పడుతున్నాడు తన అపజయానికి కల కారణాన్ని బయటికి తియ్యటానికి ప్రయత్నించుకున్న వాడిలాగు, తన ముందున్న గాజు గ్లాసు అడుగు భాగాన్ని చదివేశాడో నెమ్మదిగా తట్టుతూ!

'అది కాదురా!—అదొక పాడు బల్ల వేళాకు—ఎత్తెరగటానికి సరిగా ఊతి అందదు బాగా ఆమాత్రం దూరం దూకాలంటే కనీసం నాలుగడుగులైనా గాలిలోకి లేవాలా అక్కర్లేదా?—అదంతా లెక్కప్రకారం జరుగుతుందిరా ఎంతెత్తు గాలిలోకి లేవగలుగుతామో అంతదూరం దూకగలుగుతాం'

'అవునురా, నుండు విసిరెయ్యటం కూడా అంటే—ఎత్తు ఎగరటం చాలా అవసరం కుడికాలు గనక కొంచెం ఊపుగా పైకిలేస్తే, 40 అడుగులేమిటి?—50 అడుగులదాకా విసిరెయ్యొచ్చు

ఇదివిని వార్లంతా పకపకా నవ్వారు

'పీ సువ్వంతవాడివి కాదుటగానీ'—అనేశారు ఎ ఏ ఛాంపియన్‌షిప్ కొట్టేసి ఒలింపిక్ పందాలలో పాల్గొనాలని అతను యెంత తాపత్రయ పడ్డాడో వాళ్లందరికీ తెలుసు

'ఒచ్చిన చావల్లా యేవిటంటే—నువ్వో, జిమ్ ఒక్కడు మినహా తక్కిన వాళ్లమంతా పట్టి కంథయ్యలమ్ లేరా!—ఎందుకోచ్చిన గొడవగానీ—జిమ్‌ధయ్యా గౌరవార్థం కొంచెం హుషారుచేద్దాం-ఏయ్! వెయ్‌టర్!—వెయ్-టర్! ఏయ్! నిన్నే—ఇలారా—మూడు స్కాచ్, రెండుషెర్రీ, మార్టినీ ఒకటి!'

సింక్లర్ అందుకున్నాడు—జిమ్ గనక లేకపోతే ఈ వేళ మనమంతా మతాబా మొహాలేసుకు కూర్చోవలసి వచ్చేదే—జిమ్ విషయంలో నేను మొదట్నుంచీ ఆశ్చర్యంతోనే వున్నానను కోండి—అయితే పైలూ, అరపైలూ గెలిచేస్తా డనుకున్నాగాని—మూడూ పరసని కొట్టేస్తాడనుకోలేదు'

'అవునవును!-శే! శే!' అన్నారు అంతా తలలో నేపుకా, గందరగోళంగా అరుస్తూ

వెయిటర్ నెమ్మదిగా సింక్లర్‌గారి ప్రక్కన వచ్చి, ఆయన చెవిలో వెళ్లిగా ఏవిటో చెబుతున్నాడు "చాలా గట్టిగా" అనే మాటలు ప్రింగిల్ చెవుల బడ్డాయ్ 'ఏవిఁటా అంటున్నాడ్?- గట్టిగా ఏడిశావు—అవతలకి పో!'

'అదికాదండీ-మా నేజరు ... '

'ఏడిశాడులే!

వెయిట్ వెళ్ళిపోతున్నాడు వెయిటర్!' అంటూ చెట్రాండ్ ప్రింగిల్ మళ్ళా చెవక్కు పిల్చాడు- 'ఇలా అన్నాడని మీ మూనే జరుతో చెప్పు!'— అనేశాడు

'అబ్బాయ్! చెప్పీ-కొంచెం తగ్గు'- అని మందలించాడు,—సింక్లర్, అతడ్రాడి ప్రవర్తన చూచి, చిరాకుపడి

* * *

ఫలహారాలంతరం సమ్మర్‌హే గంధోపన్యాసం ప్రారంభమైంది

'పైలు పందెం ముగిసిన అనంతరం నేను కొంచెం అలసిపోయినమాట వాస్తవమే అయితే రెండు బహుమతులు కొట్టాడనే ఉత్సాహం నాకు కొత్త, బలాన్ని కలుగజేసింది ఒక విజయాన్ని సాధించటానికి మనలోవున్న బలాన్నంతా కూడదీసుకుని ప్రయత్నించటం యెలా వుంటుందో మీరు ఊహించుకో గలరనుకుంటాను ఒక విజయాన్ని సాధించామంటే జాంతో మళ్లీ మరో దెబ్బ తియ్యటానికి కావలసిన ఉత్సాహం కలిగించాలి ఇంతవరకూ ఏదైనా మొదట ఒక అపజయం కలిగిందంటే దాంతో మన యావజ్జీవాలూ క్రుంగిపోయి ఎందుకూ పనికిరాకుండా పోతాం మూడు పైళ్ల పందానికి దిగటం కేవలం పళ్ల బిగువుతోనే దిగామనుకోండి అపందెం గనక కొట్టగలగుతామో అంతదూరం దూకగలుగుతాం'

మొదటిమైలు గడిచే సరికే, నిజంగా ప్రాణం మీదికి వచ్చినట్టుందనుకోండి అయితే మాత్రం యేమి చెయ్యనూ—చేతిలో వున్న 50 పౌన్లూ మురికాకాలవలో పారేసుకున్నవాణ్ణవుతానని భయంవేసింది ప్రాణాలకు తెగించాను'

'ఏమిటీ?—అయ్యబాబో!—ఏదైపాన్లే! నీమీద నువ్వు ఆలాంటి పందెం కట్టుకోటం నిజంగా మూర్ఖత్వమే అవాలి'

సమ్మర్ ఓ చిరునవ్వు నవ్వాడు 'నామీద నేను పందెం వేయటంగాదురే—వెనక ఓవిధంగా ఆమొత్తాన్ని పెట్టుబడి పెట్టాను—' ముందుకువంగి నుంచేతులు బల్లమీద ఊతగా ఆని, మళ్ళీ అందుకున్నాడు 'చాలా పెద్ద గాథ—తీరామీరు చెప్పమన్నారు గనుక చెబుతున్నాను'

సమ్మర్ సిగిరెట్ దమ్ము దీర్ఘంగా లాగాడు పొగ నెమ్మదిగా గాలిలోకి విడిచి ఆవలయాలవంక చూస్తూ తీరిగానిల్చున్నాడు చుట్టూవున్న మిత్రులంతా చెప్పచెప్పమంటూ హుషారిచ్చారు

'అదిలో నేనేమంత గొప్పపందెగాణ్ణి కాదు స్కూల్లోవుండగా కూడా యేదో చిన్ని చిన్ని ఆటల్లో మాత్రం పాల్గొనేవాణ్ణి కాస్త క్రికెట్ ఫీల్డుమీద ఇటూ అటూపిచ్చి పరుగులు తీసేవాణ్ణి—అదీ, ఆటల్లో పాల్గొనాలి తీరాలనే నిబంధన వుండేది కనుక మానాన్న వాకు విడేశాంగ శాఖలో ఉద్యోగ మిప్పించాలనే ప్రయత్నాన్ని వుంటేవారు అంచెత "మాడరన్ లాంగ్వేజస్ ట్రైపాస్" పరీక్షకు చదువటానికి కేంబ్రిడ్జికి పంపాను ఫ్రెంచి, స్పానిష్ భాషలు చదవాలిసి వచ్చింది అవతికాలంలో నేనాకు ఆ రెండుభాషల్లోనూ కూడా బాగా స్థాయి చిక్కింది కానీ ఆ భాషలను—ఆ జాతీయులు మాట్లాడినట్టు అవర్గళంగా మాట్లాడి వెయ్యగలగాలనే అభిలాషకలిగింది ఆ భాషలు మాట్లాడేస్థానికి ప్రజల్లోతిరిగితేగాని మాట్లాడటం బాగాపట్టుబడదు నా సెలవలు ఆ దేశాలలో గడపటానికి యేర్పాటు చేసుకున్నాను

'మొట్టమొదటి సెలవలకు పారిస్ వెళ్లాను నా కార్యక్రమాన్ని ఉజ్వలంగా ప్రారంభించాను ఒక ప్రత్యేకజాతి మాతృభాషను అవగతం చేసుకోవాలంటే, ఆ ప్రజలచుట్టూ వుండే వాతావరణంలో మునిగి తేలాలి వాళ్లు చదివే గ్రంథాలన్నీ మనమూ చదవాలి; వాళ్లు ఆలోచించే విషయాలు మనమూ ఆలోచించాలి వాళ్లు చేసే పనులు మనమూ చెయ్యాలి 'లా తాన్', 'పారీ స్వా ర్', వగైరా పత్రికలు చదవటం ప్రారంభించాను 'లా రెవ్యూ డెడూ మాండ్' ఒక ప్రతి కొన్నాను

అనేక ప్రదర్శనాలు చూచాను వర్సలీస్ చూచాను పార్కులన్నీ కలియదిరిగాను మూంట్ పార్నాసీ హోటల్లో రోజులు తరబడి పడిగాపులుపడి కూర్చున్నాను లాటిన్ క్వార్టరులో ప్రవేశించి పారిస్ విద్యార్థి జీవితాన్ని అవగతం చేసుకోవటానికి ప్రయత్నించాను కాని ఆ జనాభాలో యెన్నాళ్లు యిదిగా వాళ్లు మాట్లాడటం ఎన్నాళ్లు విన్నా, విసమరతైనా లాభం లేకపోయింది

'ఒకనాడు రాత్రి, చాలా ప్రొద్దుపోయిన తరవాతే, సీరక్ గ్రావడైన్ గ్లాసులో పోసుకుని తాగుతూ కూర్చున్నాను అది తియ్యటి జిగట పదార్థం, దాన్ని గ్లాసు అడుగున వేసి యిప్పాడు దాల్లో గ్లాసు తరవాత గ్లాసు నీళ్లు పోస్తూ వుండేది, తాగుతూ వుండేది అలా తీపిదనం, జిగట తనం రెండూ పోయే దాకా సేవించ వచ్చు నిజానికి ఆపాయకరమంటే నాకు బాగా అభిలాష కలిగింది సరే, ఏవిఁ జరిగిందంటే—రూ రిచెట్ వీధిమొగలోవున్న ఆహోటల్లో కూర్చుని అలా కాలక్షేపం చేస్తూ వుండెనా, తీర్చి దిద్దినట్లు పంపు తిరిగిన బల్లటి బారాటి కనుబొమలూ, గులాబి మొగ్గలాంటి పెదవీ—ఒక జక్కదనాల చుక్కలోపలికి వచ్చి నా బల్లదగ్గిర కూర్చుంది తాగటానికి యేమయినా యిస్తా రా అని అడిగింది

టేబులోనుంచి రకాంకులతోటు ఒకటి తీసి యిచ్చాను కసబోసినపిట్టలా గబగబా మాట్లాడెయ్యడం మొదలు పెట్టింది ఆ ధోరణిని అందుకోలేక తికమక పడుతున్నాను ఆ గొడవంతావిని నేను అర్థం చేసుకోగలిగిందల్లా యేవిటంటే, ఆ అమ్మాయికి ఒక మొగుడున్నాడు వాడు కుద్ద అడివిదున్న ఎప్పటికప్పుడు తన్ని తగిలేస్తూ వుంటాడు అయితే, ఈ మాటల్లో నేను ఒక్క ముక్కయినా నమ్మలేదు రెండి ఏదో చట్టారీ రకమను కున్నాను అయినా కాసేపు సంభాషణచేస్తే యింతేలో వచ్చే వస్తుమేవిఁటనుకున్నాను నిజానికి నాకు 'ఫ్రెంచిపాఠం' లభిస్తోందికదా!

'తన కుటుంబచరిత్రంతా చెప్పింది; తన భర్తసంగతంతా చెప్పింది తాను 'ప్రాతా' లో కొటునుమాస్తూగా పనిచేస్తోంది 'రూ లాఫేయెట్'కు సుదూరంలో ఒక గొందిలో ఆకాశంగా వుంటోంది నన్ను తీసుకెంట తీసుకువెళ్లి తనగది చూపిస్తానంది 'ముచ్చటేసే వస్త్రాలంటి గది మీరు గనక చూస్తే నిజంగా ముచ్చటపడతారు' అన్నది నేను చాలా మంచివాణ్ణనీ, సానుభూతిగల సహృదయుడవనీ మెచ్చుకున్నది నాకోసం పెద్దనాటక మాడుతోందని అర్థం చేసుకుంటూనే వున్నాను కాని చివరికి నన్ను ఏమి అవేసించిందోగాని ఆయోమయంగా లేచి ఆ అమ్మాయినెంట బయలుదేరాను'

సమ్మర్‌హే చేతిలోవున్న సిగరెట్టు పీకను నలిపి అక్కడపడేసి, డబ్బాలో నుంచి మరోటితీసి, దాన్ని బొటనవ్రేలిగోటి మీదకొట్టి సరిచేస్తున్నాడు

'చెప్పరా! జిమ్! నెప్పు — నీకు ఆశ్చర్యంచిందేమిటో మాకు తెలుసులే' అన్నాడు ప్రింగిల్

'ఏం వుందిరా?—మామూలుకథే ఒక మురికి గొంది, దాల్లో, అడుగు అంతస్తులో వున్న ఒక చిన్నగదిలో ఆ అమ్మాయి వుంటోంది గోడప్రక్కగా ఇత్తడికడ్డీలు అమర్చిన జమలుపక్కల పంగిరమంచం వుంది ఒక కుర్చీ, ఒకబల్లా, బల్లనిండా మఖం మెరుగు సామగ్రీ, జడలున్నలూ చిక్కిరి బిక్కిరిగా పారేసివున్నాయ్ ఒకమూల గుడ్డలఅలమారా, మరోప్రక్కన సామాన్లగూడూ వున్నాయ్ ఒక పెద్ద కిటికీ వీధిమీదికి వుంది కిటికీకి దగ్గిరగా ఒక చిన్నబల్లమీద 'గ్యాస్‌రింగ్' అమర్చివుంది ఆ బలమీద ఒక కాఫీగిన్నె, రెండుకప్పులూ పారేసివున్నాయ్ నేలమీద పరచివున్న తివాసీ వెలిసి బొంత తగిలిపోయింది అదంతా చవుకపాడుహోటల్లో వుండే దరిద్రపుగదిలా వుంది ఆ అమ్మాయి కాస్త కాఫీ కాచియిచ్చింది ఇద్దరం కాసేపు కులాసాగా కబుర్లు దుకుని పడుకుని నిద్రపోయాం

'బాగా అర్ధరాత్రి దాటేం దనుకుంటాను గదినుమ్మనికి అవతల యేదో పెద్ద అల్లరి వినిపించి నప్పుడు మెలుకువచ్చింది 'మిమ్మీ! మిమ్మీ!—తీ తలుపు! నరికేస్తాను' అంటూ యెవరో కోపంగా బొబ్బలు పెడుతూ తలుపు దబదబా బాదేస్తున్నాడు 'మిమ్మీ పక్కలో లేచి కూర్చుని గజగజా వొణికిపోతోంది గుండెలు బాదుకుని ఏడవటం మొదలుపెట్టింది 'ఆయనే జాబోయ్!—మా ఆయనే—వదిలేస్తాను ఎట్టా?—ప్రాణం తీసేస్తాడు'— అని కేకలేస్తూ వుంటే "మాడరన్ లాంగ్వేజస్ ట్రైపాస్" పరీక్షకు చదువటానికి కేంబ్రిడ్జికి పంపాను ఫ్రెంచి, స్పానిష్ భాషలు చదవాలిసి వచ్చింది అవతికాలంలో నేనాకు ఆ రెండుభాషల్లోనూ కూడా బాగా స్థాయి చిక్కింది కానీ ఆ భాషలను—ఆ జాతీయులు మాట్లాడినట్టు అవర్గళంగా మాట్లాడి వెయ్యగలగాలనే అభిలాషకలిగింది ఆ భాషలు మాట్లాడేస్థానికి ప్రజల్లోతిరిగితేగాని మాట్లాడటం బాగాపట్టుబడదు నా సెలవలు ఆ దేశాలలో గడపటానికి యేర్పాటు చేసుకున్నాను

'మొట్టమొదటి సెలవలకు పారిస్ వెళ్లాను నా కార్యక్రమాన్ని ఉజ్వలంగా ప్రారంభించాను ఒక ప్రత్యేకజాతి మాతృభాషను అవగతం చేసుకోవాలంటే, ఆ ప్రజలచుట్టూ వుండే వాతావరణంలో మునిగి తేలాలి వాళ్లు చదివే గ్రంథాలన్నీ మనమూ చదవాలి; వాళ్లు ఆలోచించే విషయాలు మనమూ ఆలోచించాలి వాళ్లు చేసే పనులు మనమూ చెయ్యాలి 'లా తాన్', 'పారీ స్వా ర్', వగైరా పత్రికలు చదవటం ప్రారంభించాను 'లా రెవ్యూ డెడూ మాండ్' ఒక ప్రతి కొన్నాను

అనేక ప్రదర్శనాలు చూచాను వర్సలీస్ చూచాను పార్కులన్నీ కలియదిరిగాను మూంట్ పార్నాసీ హోటల్లో రోజులు తరబడి పడిగాపులుపడి కూర్చున్నాను లాటిన్ క్వార్టరులో ప్రవేశించి పారిస్ విద్యార్థి జీవితాన్ని అవగతం చేసుకోవటానికి ప్రయత్నించాను కాని ఆ జనాభాలో యెన్నాళ్లు యిదిగా వాళ్లు మాట్లాడటం ఎన్నాళ్లు విన్నా, విసమరతైనా లాభం లేకపోయింది

'ఒకనాడు రాత్రి, చాలా ప్రొద్దుపోయిన తరవాతే, సీరక్ గ్రావడైన్ గ్లాసులో పోసుకుని తాగుతూ కూర్చున్నాను అది తియ్యటి జిగట పదార్థం, దాన్ని గ్లాసు అడుగున వేసి యిప్పాడు దాల్లో గ్లాసు తరవాత గ్లాసు నీళ్లు పోస్తూ వుండేది, తాగుతూ వుండేది అలా తీపిదనం, జిగట తనం రెండూ పోయే దాకా సేవించ వచ్చు నిజానికి ఆపాయకరమంటే నాకు బాగా అభిలాష కలిగింది సరే, ఏవిఁ జరిగిందంటే—రూ రిచెట్ వీధిమొగలోవున్న ఆహోటల్లో కూర్చుని అలా కాలక్షేపం చేస్తూ వుండెనా, తీర్చి దిద్దినట్లు పంపు తిరిగిన బల్లటి బారాటి కనుబొమలూ, గులాబి మొగ్గలాంటి పెదవీ—ఒక జక్కదనాల చుక్కలోపలికి వచ్చి నా బల్లదగ్గిర కూర్చుంది తాగటానికి యేమయినా యిస్తా రా అని అడిగింది

టేబులోనుంచి రకాంకులతోటు ఒకటి తీసి యిచ్చాను కసబోసినపిట్టలా గబగబా మాట్లాడెయ్యడం మొదలు పెట్టింది ఆ ధోరణిని అందుకోలేక తికమక పడుతున్నాను ఆ గొడవంతావిని నేను అర్థం చేసుకోగలిగిందల్లా యేవిటంటే, ఆ అమ్మాయికి ఒక మొగుడున్నాడు వాడు కుద్ద అడివిదున్న ఎప్పటికప్పుడు తన్ని తగిలేస్తూ వుంటాడు అయితే, ఈ మాటల్లో నేను ఒక్క ముక్కయినా నమ్మలేదు రెండి ఏదో చట్టారీ రకమను కున్నాను అయినా కాసేపు సంభాషణచేస్తే యింతేలో వచ్చే వస్తుమేవిఁటనుకున్నాను నిజానికి నాకు 'ఫ్రెంచిపాఠం' లభిస్తోందికదా!

'తన కుటుంబచరిత్రంతా చెప్పింది; తన భర్తసంగతంతా చెప్పింది తాను 'ప్రాతా' లో కొటునుమాస్తూగా పనిచేస్తోంది 'రూ లాఫేయెట్'కు సుదూరంలో ఒక గొందిలో ఆకాశంగా వుంటోంది నన్ను తీసుకెంట తీసుకువెళ్లి తనగది చూపిస్తానంది 'ముచ్చటేసే వస్త్రాలంటి గది మీరు గనక చూస్తే నిజంగా ముచ్చటపడతారు' అన్నది నేను చాలా మంచివాణ్ణనీ, సానుభూతిగల సహృదయుడవనీ మెచ్చుకున్నది నాకోసం పెద్దనాటక మాడుతోందని అర్థం చేసుకుంటూనే వున్నాను కాని చివరికి నన్ను ఏమి అవేసించిందోగాని ఆయోమయంగా లేచి ఆ అమ్మాయినెంట బయలుదేరాను'

సమ్మర్‌హే చేతిలోవున్న సిగరెట్టు పీకను నలిపి అక్కడపడేసి, డబ్బాలో నుంచి మరోటితీసి, దాన్ని బొటనవ్రేలిగోటి మీదకొట్టి సరిచేస్తున్నాడు

'చెప్పరా! జిమ్! నెప్పు — నీకు ఆశ్చర్యంచిందేమిటో మాకు తెలుసులే' అన్నాడు ప్రింగిల్

'ఏం వుందిరా?—మామూలుకథే ఒక మురికి గొంది, దాల్లో, అడుగు అంతస్తులో వున్న ఒక చిన్నగదిలో ఆ అమ్మాయి వుంటోంది గోడప్రక్కగా ఇత్తడికడ్డీలు అమర్చిన జమలుపక్కల పంగిరమంచం వుంది ఒక కుర్చీ, ఒకబల్లా, బల్లనిండా మఖం మెరుగు సామగ్రీ, జడలున్నలూ చిక్కిరి బిక్కిరిగా పారేసివున్నాయ్ ఒకమూల గుడ్డలఅలమారా, మరోప్రక్కన సామాన్లగూడూ వున్నాయ్ ఒక పెద్ద కిటికీ వీధిమీదికి వుంది కిటికీకి దగ్గిరగా ఒక చిన్నబల్లమీద 'గ్యాస్‌రింగ్' అమర్చివుంది ఆ బలమీద ఒక కాఫీగిన్నె, రెండుకప్పులూ పారేసివున్నాయ్ నేలమీద పరచివున్న తివాసీ వెలిసి బొంత తగిలిపోయింది అదంతా చవుకపాడుహోటల్లో వుండే దరిద్రపుగదిలా వుంది ఆ అమ్మాయి కాస్త కాఫీ కాచియిచ్చింది ఇద్దరం కాసేపు కులాసాగా కబుర్లు దుకుని పడుకుని నిద్రపోయాం

'బాగా అర్ధరాత్రి దాటేం దనుకుంటాను గదినుమ్మనికి అవతల యేదో పెద్ద అల్లరి వినిపించి నప్పుడు మెలుకువచ్చింది 'మిమ్మీ! మిమ్మీ!—తీ తలుపు! నరికేస్తాను' అంటూ యెవరో కోపంగా బొబ్బలు పెడుతూ తలుపు దబదబా బాదేస్తున్నాడు 'మిమ్మీ పక్కలో లేచి కూర్చుని గజగజా వొణికిపోతోంది గుండెలు బాదుకుని ఏడవటం మొదలుపెట్టింది 'ఆయనే జాబోయ్!—మా ఆయనే—వదిలేస్తాను ఎట్టా?—ప్రాణం తీసేస్తాడు'— అని కేకలేస్తూ వుంటే "మాడరన్ లాంగ్వేజస్ ట్రైపాస్" పరీక్షకు చదువటానికి కేంబ్రిడ్జికి పంపాను ఫ్రెంచి, స్పానిష్ భాషలు చదవాలిసి వచ్చింది అవతికాలంలో నేనాకు ఆ రెండుభాషల్లోనూ కూడా బాగా స్థాయి చిక్కింది కానీ ఆ భాషలను—ఆ జాతీయులు మాట్లాడినట్టు అవర్గళంగా మాట్లాడి వెయ్యగలగాలనే అభిలాషకలిగింది ఆ భాషలు మాట్లాడేస్థానికి ప్రజల్లోతిరిగితేగాని మాట్లాడటం బాగాపట్టుబడదు నా సెలవలు ఆ దేశాలలో గడపటానికి యేర్పాటు చేసుకున్నాను

'మొట్టమొదటి సెలవలకు పారిస్ వెళ్లాను నా కార్యక్రమాన్ని ఉజ్వలంగా ప్రారంభించాను ఒక ప్రత్యేకజాతి మాతృభాషను అవగతం చేసుకోవాలంటే, ఆ ప్రజలచుట్టూ వుండే వాతావరణంలో మునిగి తేలాలి వాళ్లు చదివే గ్రంథాలన్నీ మనమూ చదవాలి; వాళ్లు ఆలోచించే విషయాలు మనమూ ఆలోచించాలి వాళ్లు చేసే పనులు మనమూ చెయ్యాలి 'లా తాన్', 'పారీ స్వా ర్', వగైరా పత్రికలు చదవటం ప్రారంభించాను 'లా రెవ్యూ డెడూ మాండ్' ఒక ప్రతి కొన్నాను

అనేక ప్రదర్శనాలు చూచాను వర్సలీస్ చూచాను పార్కులన్నీ కలియదిరిగాను మూంట్ పార్నాసీ హోటల్లో రోజులు తరబడి పడిగాపులుపడి కూర్చున్నాను లాటిన్ క్వార్టరులో ప్రవేశించి పారిస్ విద్యార్థి జీవితాన్ని అవగతం చేసుకోవటానికి ప్రయత్నించాను కాని ఆ జనాభాలో యెన్నాళ్లు యిదిగా వాళ్లు మాట్లాడటం ఎన్నాళ్లు విన్నా, విసమరతైనా లాభం లేకపోయింది

'ఒకనాడు రాత్రి, చాలా ప్రొద్దుపోయిన తరవాతే, సీరక్ గ్రావడైన్ గ్లాసులో పోసుకుని తాగుతూ కూర్చున్నాను అది తియ్యటి జిగట పదార్థం, దాన్ని గ్లాసు అడుగున వేసి యిప్పాడు దాల్లో గ్లాసు తరవాత గ్లాసు నీళ్లు పోస్తూ వుండేది, తాగుతూ వుండేది అలా తీపిదనం, జిగట తనం రెండూ పోయే దాకా సేవించ వచ్చు నిజానికి ఆపాయకరమంటే నాకు బాగా అభిలాష కలిగింది సరే, ఏవిఁ జరిగిందంటే—రూ రిచెట్ వీధిమొగలోవున్న ఆహోటల్లో కూర్చుని అలా కాలక్షేపం చేస్తూ వుండెనా, తీర్చి దిద్దినట్లు పంపు తిరిగిన బల్లటి బారాటి కనుబొమలూ, గులాబి మొగ్గలాంటి పెదవీ—ఒక జక్కదనాల చుక్కలోపలికి వచ్చి నా బల్లదగ్గిర కూర్చుంది తాగటానికి యేమయినా యిస్తా రా అని అడిగింది

టేబులోనుంచి రకాంకులతోటు ఒకటి తీసి యిచ్చాను కసబోసినపిట్టలా గబగబా మాట్లాడెయ్యడం మొదలు పెట్టింది ఆ ధోరణిని అందుకోలేక తికమక పడుతున్నాను ఆ గొడవంతావిని నేను అర్థం చేసుకోగలిగిందల్లా యేవిటంటే, ఆ అమ్మాయికి ఒక మొగుడున్నాడు వాడు కుద్ద అడివిదున్న ఎప్పటికప్పుడు తన్ని తగిలేస్తూ వుంటాడు అయితే, ఈ మాటల్లో నేను ఒక్క ముక్కయినా నమ్మలేదు రెండి ఏదో చట్టారీ రకమను కున్నాను అయినా కాసేపు సంభాషణచేస్తే యింతేలో వచ్చే వస్తుమేవిఁటనుకున్నాను నిజానికి నాకు '